

Två av tre testade solkläder håller inte vad de lovar, och ett av plaggen ger inte bättre skydd än en vanlig t-tröja. Det visar laborietester som Vi Föräldrar låtit utföra. Vi lät också några föräldrar testa hur solkläderna funkade på barn från 6 månader till 7 år.

Text: Adolfo Diaz/Testfakta Foto: Getty Images

Solkläder håller inte måttet

Barns hud är känsligare för solen och måste skyddas mot den farliga ultravioletta strålningen. Ett bekvämt sätt att skydda barnen när de leker på stranden eller plaskar runt i havet, en sjö eller i en bassäng, är att klä dem i solskyddande badkläder.

Testfakta har på uppdrag av Vi Föräldrar låtit laborietesta nio olika märken av solskyddande badkläder för barn för att se om plaggens solskyddsfaktor (UPF) är så bra som märkningen anger. I testet har badkläderna sträckts ut något för att efterlikna verkliga förhållanden då plagget sitter på kroppen. Att plaggen sträckts ut något är förmodligen en bidragande orsak till att flertalet inte når upp till den angivna skyddsfaktorn. Men frågan är hur stor försämring man ska acceptera. Laborietesterna visar att två tredjedelar av plaggen hade en lägre skyddsfaktor i utsträckt tillstånd än märkningen angav.

Sämre än en t-tröja

För plaggen från märket Filius & Filia uppmättes en UPF-faktor på 14, vilket är knappt en tredjedel av det angivna skyddet, och i nivå med en vanlig t-tröja.

– Det duger nog bra i svenska förhållanden, men ska man åka till varmare breddgrader – Thailand till exempel – så skulle jag hellre välja plagget med UPF 50, säger Ulf Wester, strålskyddsinspektör vid Strålsäkerhetsmyndigheten.

Filius & Filia, vars produkter visade sig ha sämst solskyddsförmåga, låter via mejl meddela att resultatet förvånar dem och att de kommer att utreda saken ytterligare.

Lindex, en av de butikskedjor vars solskydd-

**Nio solkläder testades.
Se resultatet på nästa uppslag.
– vänd ▶▶**

Fakta om testet

Urvalet

Swerea IVF i Mölndal har på Testfaktas uppdrag testat ett urval av marknadens solskyddande badkläder för barn. Följande produkter ingick i urvalet: Lindex, Polarn & Pyret, Filius & Filia, Ozone, Tuga, Sunblock, Mala, Sunmate och KappAhl. Samtliga produkter i urvalet anger en UPF-faktor på 40, 50 eller 50+.

UPF-faktor

UPF är ett mått för att mäta solskyddsfaktorn på kläder.

Ultraviolet Protection Factor (UPF) visar hur stor andel av den ultravioletta strålningen som går igenom plagget. En UPF-grad på 50 indikerar att cirka 1/50-del eller två procent av strålningen tog sig igenom plagget.

Så här gjordes testet

Laborietestet omfattar plaggens UV-skyddande och elastiska egenskaper. Inför testet fick samtliga plagg genomgå en accelererad åldring i UV-kammare under fem dygn.

Mätningarna av plaggens UV-skyddande egenskaper gjordes både före och efter åldring.

Plaggens solskyddande förmåga testades enligt UPF-standard AS/NZS 4399:1996. Material från soldräkterna monterades enligt standard SS-EN ISO 12497:1999 för töjbara material. Montering enligt standard innebär att mätningarna gjordes på material som töjts ut något för att simulera att solskyddsdräkterna satt på ett barn.

Med elasticitet menas materialets förmåga att töja sig på längden och bredden och efter töjning

återgå till samma storlek som innan töjning. Elasticitetsprovet utfördes enligt teststandard SS-EN 14704-1:2005. Plaggen töjdes ut fem gånger och mätningen gjordes på den sista utdragningen. Återhämtningen mättes efter en respektive 30 minuter efter sista utdragningen. I betygsättningen av elasticiteten har endast resultaten från återhämtningen beaktats.

2 av 9 höll hela vägen

Endast 3 av totalt 9 testade produkter nådde upp till den deklarerade UPF-faktorn före åldring (KappAhl, Sunblock och Sunmate). Efter åldring nådde endast två av de testade produkterna upp till den deklarerade solskyddsfaktorn (KappAhl och Sunblock). Resultatet från de olika testmomenten har betygsatts på en skala från 1–5 där 5 är bäst. I totalbetyget har elasticiteten viktats in med 40 procent och den solskyddande förmågan med 60 procent.

UV-index

UV-index är ett mått på den skadliga delen av solens strålning när den är som starkast under dagen. Under sommaren kan UV-index i södra Sverige nå upp till 6–7. I Medelhavsområdet kan UV-index bli mycket högt, mellan 7 och 10, medan till exempel norra Australien kan uppnå ett UV-index på extrema 15–16.

På smhi.se anges varje dag prognos för UV-index med rekommendationer för hur länge man kan vistas i solen utan att bränna sig.

Den verkliga solskyddsfaktorn varierade i de testade solkläderna.

Bäst i TEST Vi Föräldrar

	Sunblock	KappAhl	Sunmate	Polarn o Pyret	Ozone	Tuga	Mala	Lindex	Filius & Filia
Cirkapris tröja + byxa	480 kr	249 kr	400 kr	340 kr	475 kr	500 kr	450 kr	199 kr	350 kr
Konsumentkontakt SV	sunblock.se	kappahl.se	sunmate.se	polarnopyret.se	prinsoprinsessa.se	tuga.se	mala.dk	lindex.se	filiusfilia.com
Deklarerad solskyddsfaktor (UPF)	50+	40	50+	50	50+	50+	50+	40	50+

Några utvalda mätvärden från testet

Uppmätt solskyddsfaktor före UV-exponering (UPF)	91	79	56	44	41	38	35	25	17
Uppmätt solskyddsfaktor efter UV-exponering (UPF)	60	68	44	40	33	24	32	25	14
Elasticitet i %	201	222	199	207	192	157	195	245	159
Återhämtning i %	78	68	78	75	75	88	75	79	80
Färgförändring	Mörkare (svartare)	Blekning	Blekning, blåaktigt	Blekning, blåaktigt	Mycket kraftig blekning	Blekning	Mycket kraftig blekning	Blekning, gulaktigt	Blekning

Testresultat betyg 1-5 där 5 är bäst

Solskyddande förmåga	4,8	4,8	3,6	3,3	3,0	2,7	2,9	2,5	2,0
Elastiska egenskaper	4,0	3,8	4,0	3,9	3,8	4,2	3,7	4,2	3,9

Totalbetyg	4,5	4,4	3,8	3,5	3,3	3,3	3,2	3,1	2,7
-------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Kommentar	Bäst i test.	Mycket bra, prisvärd.	Bra solskydd.	Bra solskydd men klarar inte angiven solskyddsfaktor.	Bra solskydd men klarar inte angiven solskyddsfaktor. Bleks kraftigt av solen.	Bra elasticitet men klarar långt ifrån angiven solskyddsfaktor. Påverkas mest av UV-exponering.	Klarar långt ifrån angiven solskyddsfaktor. Bleks kraftigt av solen.	Bra elasticitet men klarar långt ifrån angiven solskyddsfaktor.	Sämst solskyddsförmåga.
-----------	--------------	-----------------------	---------------	---	--	---	--	---	-------------------------

förts
dande plagg för barn enligt laboratorietestet inte levde upp till det angivna solskyddet, kritiserar testmetoderna.

Följt standard

– Testfakta har valt att göra ett test där plagget har stretchats ut, vilket inte finns angivet i den svenska och europeiska standard vi följer. Dessutom har ni mätt enligt en annan standard och jämför därför äpplen och päron, säger Sara Carlsson, informationschef på Lindex.

Helena Hjartnäs vid forskningsföretaget Swe-rea IVF som genomfört testerna, medger att

det inte går att rakt av jämföra testresultatet med märkningen. Men att det inte skulle gå att jämföra värden uppmätta enligt olika metoder stämmer inte.

– Metoderna är väldigt lika och det finns ingen regel för vilken metod som ska användas, säger hon och hänvisar till den europeiska standard som Lindex använt sig av. Där står det klart och tydligt att UPF-värden som räknats ut med andra metoder, till exempel den som använts i Testfaktas test, inte skiljer sig nämnvärt från de värden som den europeiska standarden får fram. ■

”Två tredjedelar av plaggen hade en lägre skyddsfaktor än märkningen angav”

Så skyddar du barnet i solen

- ▶ Barn under 1 år ska vara i skuggan, inte i solen. Om ni måste vara i solen, skydda med kläder, solhatt och parasoll.
- ▶ Även om barnet ligger i skuggan kan det bli mycket varmt i vagnen. Håll koll på temperaturen.
- ▶ Även äldre barn skyddas bäst med kläder. Tyget ska vara såpass kraftigt att man inte ser handen genom det. Torra kläder skyddar mer än våta.
- ▶ Från 1 års ålder kan barnen använda solkrämer med partikel- och kemiskt filter. Smörj rikligt!
- ▶ Solkrämer ska ses som ett komplement till kläder, och användas på delar av kroppen där kläderna inte skyddar.

- ▶ Smörj ofta! Är ni på stranden och barnet leker i sanden, badar och torkas med frottéhandduk: smörj på ny kräm varannan eller var tredje timme. Hemma brukar det räcka med två smörjningar om dagen.
- ▶ Det är viktigt att smörja jämnt och tjockt i ansikte, på panna, läppar, öron och bakom öronen, handryggar och fotryggar.
- ▶ Solkrämer med partikelfilter av zinkoxid är förbjudna sedan tidigare i år.
- ▶ Mellan klockan 11 och 15 är solen som starkast; håll dig inomhus eller i skuggan då.
- ▶ En annan bra tumregel, titta på din skuggas längd. Om din skugga på marken är kortare än du, är solen extra stark.

KÄLLA: STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN, APOTEKET.SE, GROWINGPEOPLE.SE

Fakta om solen

På sommarhalvåret när solen står högt på himlen tränger UV-strålningen lättare ner till jordytan. Som allra högst står solen vid sommarsolståndet den 21 juni. Ozonskiktet är också tunnare under sommaren (som tunnast är det under hösten). Men UV-strålningen kommer inte bara från solen. Mitt på dagen i Sverige kommer ungefär hälften av UV-strålningen från solen och hälften från himlen. Befinner man sig inne i stan kan därför en del av UV-strålningen skämmas av på grund av att höga hus skymmer himlen. Är man däremot vid havet eller på en stor öppen yta så utsätts man för mycket mer strålning. Inte heller i

skuggan är man helt skyddad, så länge det syns blå himmel i någon riktning så utsätts man för strålning. Också vatten släpper igenom UV-strålning och skyddar alltså inte den som simmar. Utan solskydd klarar de flesta bara cirka 20 minuter mitt på dagen utan att bli brända.

KÄLLA: SMHI, APOTEKET.SE, STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

UVA- och UVB

Solen har olika sorters strålar som når jorden. UVB-strålarna påverkar kroppen mer än UVA-strålarna. UVB-strålarna varierar starkt med solens höjd på himlen. Solens höjd beror i sin tur på var på jorden du befinner dig, vilken tid det är på

dagen samt vilken årstid det är. UVB-strålarna kan ge brännskador om du solar för mycket, men både UVA och UVB ger cellskador i huden som kan utvecklas till hudcancer. Ju fler gånger man bränner sig som liten, desto mer ökar risken för hudcancer senare i livet. Tänk på att UVA till skillnad från UVB kan passera fönsterglas.

KÄLLA: GROWINGPEOPLE.SE, STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Läs mer på viforaldrar.se

På viforaldrar.se kan du läsa mer om hur du skyddar ditt barn i solen. Sök på ”solskydd”.

Bra och dåligt med solkläder, så tycker föräldrarna – vänd

Nytt nummer ute nu!

Vi Föräldrar Junior
– en tidning från Vi Föräldrar-familjen

TEST SOLKLÄDER

"Solkläderna räddade vår solsemester"

Gott solskydd men sämre slitstyrka

Badkläder med solskyddsfaktor är ett relativt nytt fenomen. Men under senare år har marknaden växt och idag finns många märken att välja mellan.

Sammanställning: **Katarina Markiewicz**

För att testa hur solkläder funkade lät vi 10 familjer med barn från cirka 6 månader till 7 år prova ett antal märken under badsäsongen förra året. Kläderna användes både på stranden och vid poolen, både utomlands och i Sverige.

Många fördelar

Det samlade intrycket från föräldrarna var positivt: Solkläder ökade tryggheten och känslan av att barnen är skyddade från solens farliga strålar. En annan fördel med solkläder framför till exempel en vanlig t-tröja eller en bomullsskjorta är också att solkläderna torkar snabbt efter bad.

En förälder tyckte till exempel att: "Solkläderna räddade vår solsemester. Vår son är så blond och ljus i hyn att jag hade sprungit efter honom hela tiden med solkrämen annars. Nu kunde han leka och plaska så mycket han ville." (Mamma med 5-åring.)

Men även föräldrar med yngre barn var nöjda: "Jag tyckte att solskyddskläderna motsvarade mina förväntningar. De skyddade bra mot solen." (Mamma med 1-åring.)

"Kläderna skyddade mycket bra mot solen och torkade snabbt." (Mamma med 1-åring och 3-åring.)

Poppis hos barnen

För de flesta föräldrar tycktes det inte heller ha varit något större problem att få barnen att bära kläderna. En pappa med en 4-åring uttryckte sig så här: "Max älskade sina badkläder och ville praktiskt taget 'bo' i dem. De skyddade jättebra mot solen."

Så här sa en annan förälder: "Min 6-åring gillade solskyddskläderna mycket. Han tyckte att kläderna var coola."

Men det fanns också nackdelar med kläderna, ansåg föräldrarna. Framför allt var det många som upplevde att kläderna tenderade att bli noppiga efter en tids användning. Det gällde särskilt de föräldrar som hade barn i "kryp-åldern": "Det enda negativa var att när vår dotter kröp kring poolkanten blev plagget noppigt och slitet, vilket gör att det inte håller mer än en säsong." (Mamma med 1-åring.)

"Tyvärr blev rumpan ganska noppig då vi besökte bassängen och hon kröp och hasade omkring på rumpan i poolområdet och rev upp tyget. Man kanske skulle ha gjort en rumpförstärkning av något slag." (Pappa med 1-åring.)

Krängliga blöjbyten

Föräldrar med yngre barn ansåg också att det var knepigt att byta blöja när barnen hade på sig de hela dräkterna: "Det blev ganska bökigt när vi skulle byta blöja. Det hade varit enklare om de små storlekarna hade haft knappar i grenen." (Mamma med 1-åring.)

En pappa tyckte så här: "Det var väldigt svårt att byta blöja. Man var tvungen att ta av henne allt, varje gång det skulle bytas."

(Pappa med 1-åring.) ■■■

Sköj kläderna i kranvatten efter varje bad så håller de längre.